

Foto: Karim Hatoum

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Barnplantorna föreslår regionala specialpedagogiska skolstödsenheter

I mars 2013 tillsatte regeringen en nationell samordnare (Jan Sydhoff), som ska stärka utbildningen för elever med hörselnedsättning/dövhet eller grav språkstörning. Syftet är att fler elever ska nå målen för utbildningen, men också ge elever större frihet att välja skola.

Den nationella samordnaren ska bland annat fördela ett tillfälligt statsbidrag till kvalitetshöjande insatser i befintlig verksamhet. Utredarna har varit ambitiösa i sitt uppdrag och mött inte bara olika intresseorganisationer utan även personer ute i kommuner och landsting. Det handlar om alla från berörda på chefsnivå till enskilda specialpedagoger direkt i verksamheterna. Det tycker vi i Barnplantorna är positivt.

Barnplantorna har också haft flera möten med utredarna. De är väl införstådda

i fördelningen av elever med hörselnedsättning i skola på hemorten respektive statlig specialskola. Även det grovt snedfördelade statliga stödet mellan specialskola och kommunala hörselskolor är väldokumenterat och känt hos utredarna. (Se även Barnplantabladet från november 2009 samt september 2013). Naturligtvis handlar det även om brist på statligt stöd till kommunala skolor för elever i berörda målgrupper.

Barnplantorna har även presenterat synpunkter som vi hoppas ska bidra till underlag för fungerande stödverksamhet, där nödvändig samverkan mellan kommuner och landsting villkoras av staten för rätt till statligt stöd. Barnplantornas förslag sammanfattas nedan.

Samverkan stat, landsting och kommun

Det krävs en avsevärt mer omfattande och strukturerad samverkan hörselvård (landsting) och skola (kommun) och stat, för att varje barn med hörselnedsättning ska få en anpassad skola. Därför behövs regionala specialpedagogiska skolenheter finansierade av kommuner och landsting, men med statligt stöd (och kontroll). Statligt stöd ska förutsätta att **regional specialpedagogisk skolstödenhet existerar i regionen i samverkan mellan landsting och berörda kommuner i regionen.**

För optimalt, genomtänkt och individualiserat stöd krävs organisation på nationell nivå (stat), regional nivå (landsting), kommunal nivå (skola) och individnivå (elev med hörselnedsättning).

En optimal organisation vad innebär det?

En optimal organisation använder resurser optimalt (kostnadseffektivt) och ger barn med hörselnedsättning möjligheter till en skolgång och ett lärande utifrån individuella behov.

Grunden utifrån ett ekonomiskt perspektiv för stat, landsting och kommun är att veta hur många elever med hörselnedsättning som finns i en region fördelade i årskullar och hur behoven ser ut på individnivå. **Det får inte vara en överraskning varje år för skolor i en kommun, att det överhuvudtaget finns elever med hörselnedsättning i kommunen.** Eventuell "överraskning" speglar endast det bristande samarbetet mellan landsting och kommuner i en region.

Genom bland annat hörselscreening vet hörselvård (landsting) antalet barn (under 18 år inskrivna i hörselvården), deras ålder samt (ska veta) deras individuella behov utifrån omfattning av hörselnedsättning. Därmed borde kostnader för skola kunna prognostiseras på ett annat sätt än vad som görs idag.

1. Specialpedagogisk skolstödsenhet på nationell nivå

Statligt stöd bör utgå från kartläggning av behoven regionalt (individbehov) i de olika specialpedagogiska skolstödsregionerna (belägna i de olika landstingen, men där flera kommuner är involverade i varje landstingsregion).

2. Specialpedagogisk skolstödsenhet – regional nivå

I varje landstingsregion ska ett antal samordnare (antal utifrån underlag, det vill säga antal elever/barn med hörselnedsättning) finnas, som är organiserade i en regional specialpedagogisk stödsenhet. Finansiering bör ske av landsting och berörda kommuner med stöd från staten. Samordnaren har information om antal elever i grundskola och gymnasium som har en hörselnedsättning och vilka kommuner som är berörda. Detta underlättar planeringen.

Samverkan landsting – kommun(er) möjliggör kartläggning av behoven (och kostnaderna) på individnivå för lämpliga specialpedagogiska åtgärder.

Samordnarnas funktion påminner om den struktur som nationellt för ett antal år sedan benämndes "hörselpedagoger i kommunerna". Låt oss ta det bästa från de organisationerna och utveckla verksamheter utifrån dagens mer strukturerade behov. Det handlar om en målgrupp elever med hörselnedsättning med delvis andra interventions- och lärandebehov (grundat på dagens behov men också utifrån evidensbaserade studier från de senaste åren).

3. Specialpedagogiskt stöd på individnivå

I samverkan med olika professionella från skola, kommun och hörselvård (landsting) kartläggs elevens behov avseende språkliga färdigheter, social kognition etc. Det handlar även om en översyn och åtgärder

av lärandemiljön (ljud, ljus) och behovet av hörseltekniska hjälpmedel. Utbildning av personal i skolan måste genomföras.

Samordnaren har kontakt med personer inom olika professioner för kartläggning och genomförande av ovan. Samordnaren ska göra det som ett stort antal föräldrar gör idag!

Varje kommun vet genom den specialpedagogiska stödsenheten hur många elever med hörselnedsättning i skolåldern som bor i kommunen.

Klassrumsmikrofonsystem kan leasas genom leverantörer som ombesörjer leasingavtal (inkluderar service) med berörd kommun. Möjligheten finns redan utifrån initiativ från Barnplantorna samt Barnplantornas samverkan med leverantörer.

Specialpedagogisk elevjournal en förutsättning för planerat elevcentrerat stöd och lämpliga interventionsåtgärder

Alla barn med en medicinskt diagnostiserad hörselnedsättning skall dokumenteras med en specialpedagogisk elevjournal inför skolstart (och fram till och med gymnasiet). Genom detta skulle antalet "felplacerade" barn kanske kunna minimeras. (Se exempel från Falkenberg i massmedia där ett barn med hörselnedsättning felaktigt placerats i sarskola.)

Här ska elevens kunskap och utveckling i bland annat läsförmåga, skrivförmåga samt ordförråd dokumenteras. Resultaten

kommer från standardiserade tester med lämpligt testmaterial. Åtgärder och utvärdering ska löpande dokumenteras. På så sätt kan lämpliga åtgärder prognostiseras och utvärderas.

Samordnaren inhämtar nödvändig kompetens via till exempel logoped eller psykolog i landstinget (hörselvård/CI-team). Dokumentationen sker i elevjournalen utifrån ett barn-/elevcentrerat perspektiv.

Klassläraren belastas inte med ytterligare arbetsuppgifter utan får istället ett nödvändigt stöd i sitt långsiktiga pedagogiska och didaktiskt arbete med berörd elev.

Den specialpedagogiska elevjournalen blir en viktig del i att centrera och samla resurser. Ansvarsfrågan kring vem som ska

göra vad eller, som många föräldrar uppfattat det, diskussionen kring vems ansvar det är (kommun eller landsting) blir ointressant. Evidensbaserat teamarbete blir en tillgång och statliga resurser garanterar detta!

Statligt stöd villkoras av att kommun (skola) har den specialpedagogiska elevjournalen som grund i såväl det långsiktiga och kortsiktiga pedagogiska arbetet i skolan med och för eleven. En elevjournal blir ett nödvändigt verktyg vid skolbyte, årskursövergångar eller när ny personal tillkommer.

Mer struktur är gynnsamt för eleven och kostnadseffektivt för samhället

Barnplantornas förslag ger ett större utrymme för nödvändig tvärvetenskaplig

samverkan, vilket kommer att vara gynnsamt för individens skolgång och kunskapsutveckling.

Vi bör blicka utanför Sveriges gränser för att inhämta erfarenheter. Barnplantornas samverkan med pedagoger i USA har resulterat i insikter om att dokumentation över tid är ett viktigt verktyg för utformande av specialpedagogiskt stöd. Det krävs en struktur för långsiktiga individuella specialpedagogiska insatser för att ge barn/ungdomar med hörselnedsättning reella möjligheter att lyckas i skolan.

Vi tror att utredarna med Jan Sydhoff i spetsen är på rätt väg. Låt oss stödja det arbetet.

Ann-Charlotte Gyllenram